

Вищий навчальний заклад «НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Страхове право

ОП «ПРАВО»

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ВНД-26	Страхове право	Вибіркова навчальна дисципліна	Перший (бакалаврський)	4	8	5	Диференційований залік

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, консультація.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний та інші відповідно до навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: формування у майбутніх бакалаврів права цілісної системи знань про правове регулювання страхового ринку, опанування техніки укладення та виконання договорів страхування, а також розвиток практичних навичок представництва інтересів суб'єктів страхових правовідносин у судовому та позасудовому порядку в одному реченні.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК03	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК14	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК16	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК03	Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
СК07	Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК09	Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
СК10	Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН05	Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.
ПРН06	Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
ПРН12	Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН13	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
ПРН15	Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПРН18	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН22	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Засоби діагностики успішності навчання: комплексне оцінювання активності студентів під час усних опитувань та наукових дискусій щодо страхових кейсів на семінарах, результатів поточного тестування й аналітичних відповідей на контрольні питання, а також підсумкового оцінювання знань на іспиті та визнання досягнень у сфері неформальної освіти згідно з Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі диференційованого заліку, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Теоретико-правові засади страхового права

Поняття страхового права як комплексної галузі права та його місце в юридичній системі. Предмет, методи та джерела правового регулювання страхових відносин. Джерела страхового права. Поняття та класифікація страхування. Основні категорії страхового права.

Тема 2. Суб'єкти страхових правовідносин

Правовий статус страховика. Страхувальники, застраховані особи та вигодонабувачі. Страхові посередники. Об'єднання страховиків та їх роль у регулюванні страхового ринку. Державне регулювання та нагляд у сфері страхування.

Тема 3. Правове регулювання договору страхування

Договір страхування: поняття, ознаки, форма та порядок укладення. Істотні умови договору страхування та права і обов'язки сторін. Страховий поліс як письмовий доказ укладення договору. Підстави та порядок припинення дії договору страхування. Визнання договору страхування недійсним.

Тема 4. Правове забезпечення особистого страхування

Поняття та види особистого страхування в системі страхового права. Правові аспекти страхування життя. Медичне страхування. Страхування від нещасних випадків. Специфіка призначення страхової виплати при особистому страхуванні.

Тема 5. Правове регулювання майнового страхування

Об'єкти майнового страхування та визначення страхової суми. Правові аспекти страхування наземного, водного та повітряного транспорту. Страхування майна юридичних та фізичних осіб від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ. Особливості страхування вантажів та багажу в господарській діяльності. Оцінка майнової шкоди та порядок визначення розміру страхового відшкодування.

Тема 6. Страхування відповідальності: правові механізми

Поняття відповідальності як об'єкта страхування та види відповідних договорів. Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів. Страхування професійної відповідальності. Правові засади страхування відповідальності за екологічну шкоду. Порядок задоволення претензій третіх осіб у страхуванні відповідальності.

Тема 7. Специфічні види страхування в юридичній та бізнес-практиці

Страхування фінансових та кредитних ризиків: правове регулювання. Правові аспекти страхування інвестицій та зовнішньоекономічної діяльності. Авіаційне та морське страхування. Агострахування з державною підтримкою. Правові засади страхування кіберризиків у цифровому середовищі.

Тема 8. Юридичний механізм здійснення страхових виплат та відшкодувань

Процедура повідомлення про страховий випадок. Страховий акт та розслідування обставин страхового випадку. Підстави для відмови у страховій виплаті або відшкодуванні. Судова практика у справах про стягнення страхових виплат. Регрес та суброгація у страховому праві.

Тема 9. Перестрахування та співстрахування: правове регулювання

Поняття та функції перестрахування у забезпеченні фінансової надійності страховика. Правові форми договорів перестрахування: факультативне та облігаторне. Співстрахування. Міжнародне перестрахування та валютне регулювання страхових операцій. Правові наслідки неплатоспроможності перестраховика.

Тема 10. Захист прав споживачів страхових послуг та вирішення спорів

Правові механізми захисту прав страхувальників та вигодонабувачів. Розгляд звернень споживачів фінансових послуг у Національного банку України. Досудове врегулювання страхових спорів: претензійна робота. Медіація у сфері страхування як альтернативний спосіб вирішення конфліктів. Специфіка доказування у цивільних та господарських справах зі страхових спорів.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей.

Рекомендовані платформи:

- Alison (Insurance for Beginners: Products, Services and Benefits: <https://alison.com/course/insurance-for-beginners-products-services-and-benefits>; Modern Insurance Policy: AI Trends and Innovations: <https://alison.com/course/modern-insurance-policy-ai-trends-and-innovations>; Fundamentals of Insurance Claims Handling: <https://alison.com/course/fundamentals-of-insurance-claims-handling>);

- Coursera (Foundations of Insurance: <https://www.coursera.org/learn/foundations-of-insurance>; Insurance Specifics: <https://www.coursera.org/learn/insurance-specifics>; Liberty Mutual Insurance Sales Agent: <https://www.coursera.org/professional-certificates/libertymutual-insurancesalesagent>);

- edX (Insurance and the Sustainable Development Goals: <https://www.edx.org/learn/economics-finance/sdg-academy-an-introduction-to-insurance-and-the-sustainable-development-goals>; Insurance Reserving, Risk Management and Analysis of Key Performance and Financial Indicators: <https://www.edx.org/learn/economics/new-york-institute-of-finance-insurance-reserving-risk-management-and-analysis-of-key-performance-and-financial-indicators>).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти. Так само не є обов'язковими саме ці курси та можуть бути пройдені інші тематичні курси, тренінги тощо.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за зверненням здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

Методи навчання на лекціях: вербальний метод – подається фактичний матеріал, висвітлюються положення нормативно-правових актів тощо (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій: та інші); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія щодо регулювання страхового ринку, співбесіда); метод візуалізації (презентація схем перестрахування, графічне та табличне відображення показників платоспроможності страховиків); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка рефератів та есе з актуальних проблем страхового законодавства, конспектування, тезування); інформаційно-пояснювальний метод (аналіз норм Закону України «Про страхування», вивчення адміністративної та судової практики, статистичної інформації); кейс-метод (вирішення ситуацій щодо страхових виплат, обговорення проблем реалізації норм страхового права, розробка юридичної документації та аналіз спорів із страховиками); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями (дистанційні та мультимедійні засоби вивчення страхових послуг); пошуковий метод.

Методи оцінювання: для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо; для підсумкового контролю проведення диференційованого заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення завдань, виконання вправ тощо).

Засоби діагностики результатів навчання. Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою. Підсумковий контроль передбачає проведення диференційованого заліку.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60										Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів
											100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Пацурія Н.Б., Войцеховська І.М., Головачова А.С. Правове регулювання діяльності у сфері страхування та перестрахування: проблеми теорії та практики: монографія. Київ: Видавництво «Ліра-К», 2017. 256 с. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/22963/1/N_Patsuriia_I_Voitsekhovska_N_Golovachova_FPMV.pdf
2. Правове регулювання страхової діяльності: навч. посіб. / за заг. ред. О.П. Гетманець, О.М. Шуміла. К.: Хай-Тек Прес, 2014. 400 с. <https://dspace.univd.edu.ua/entities/publication/b2ae57e0-3ae1-4f6f-88ed-2d32eb2b58b2>
3. Сосновська О.О. Страхування: навч. посіб. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 328 с. https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/39294/1/O_Sosnovska_NP_Strahovanie_2021_FITU.pdf
4. Страхове право: навчальний посібник для аудиторного і самостійного вивчення курсу / за заг. ред. Є.О. Харитонов, І.В. Давидової, В.О. Токаревої. Одеса: ВД «Гельветика», 2022. 290 с.
5. Страхування в Україні. Актуальне законодавство та судова практика / укл.: В.Г. Дрозд, О.Ю. Дрозд, Д.В. Журавльов, С.В. Петков. Київ: «Центр учбової літератури», 2021. 420 с.
6. Хорватова О.О. Цивільно-правова регламентація істотних умов договору страхування життя в сучасних умовах. Європейський правничий часопис. 2025. Вип. 6-7. С. 116-124. https://cms.legal-journal.e-u.edu.ua/uploads/6_18_fd828f2e11.pdf
7. Хорватова О.О. Договір страхування життя та здоров'я на випадок онкологічних захворювань: цивільно-правові питання. Право України. 2025. № 5. С. 90-104. https://pravoua.com.ua/storage/files/magazines/files/article-pravo_2025_5-s4244.pdf
8. Хорватова О.О. Особливості цивільно-правового регулювання договору страхування життя та здоров'я на випадок критичних жіночих ризиків: вагітності та пологів. Медичне право. 2025. № 1. С. 58-70. <https://medlaw-journal.com/index.php/journal/article/download/92/89>
9. Хорватова О.О. Цивільно-правове регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній лайф. Економіка. Фінанси. Право. 2024. № 2. С. 61-66. <https://efp.in.ua/uk/journal-article/1268>

Викладач: Хорватова Оксана Олегівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного та приватного права.

Гарант освітньої програми:

Козакова Ірина Віталіївна

кандидат юридичних наук, доцент

